

Preek 19-02-2017

Ds Jaco Zuurmond

Zondag Sexagesima

Psalm 44

Genesis 1,9-13	<i>Zaad-vormende planten op aarde</i>
Psalm 67	<i>De aarde heeft de vrucht gegeven</i>
2Korinthe 11,16 – 12,9	<i>Paulus als 'Zaad van Abraham' (samenvatting)</i>
Zondagslied	<i>Waak op, verlaat ons niet</i>
Lucas 8,4-15	<i>Het zaad is Gods woord</i>

Zondaggebed

O Gij, die kent ons hart en weet hoe onbetrouwbaar onze daden zijn,
Geef toch, dat wij in het tumult van deze wereld niet ophouden, uw gemeente te zijn, Uw Woord te bewaren,
Ja geef dat het zaad niet verloren gaat!

Brieflezing – 2Kor. 11,16 – 12,9 (Een samenvatting)

Nogmaals, laat niemand denken dat ik een dwaas ben. Maar mocht u dat toch denken, accepteer me dan ook als een dwaas en sta me toe dat ook ik eens opschep over mezelf.

Want wat ik nu ga zeggen komt niet van de Heer, het is de grootspraak van een dwaas.

Wanneer er zo velen zijn die zich op hun afkomst laten voorstaan, zal ik dat ook maar doen.

Als anderen over zichzelf durven op te scheppen, durf ik het ook. Ik ben toch maar een dwaas.

Zijn zij Hebreeën? Dat ben ik ook. Zijn zij Israëlieten? Dat ben ik ook. Zijn zij zaad van Abraham? Dat ben ik ook.

Zijn zij dienaren van Christus? Ik ben zo gek dat ik durf te zeggen: ik nog meer. Ik heb harder gezwoegd, heb vaker gevangen gezeten, heb veel meer lijfstraffen ondergaan, ben vaker in doodsgevaar geweest.

Door de Joden ben ik vijfmaal met veertig min één zweepslagen gestraft, ik ben driemaal met stokslagen gestraft, ik ben eenmaal met stenen bekogeld en heb driemaal schipbreuk geleden. Eén keer heb ik een heel etmaal op zee rondgedreven.

Voortdurend was ik onderweg, bedreigd door rivieren, rovers, volksgenoten en vreemdelingen, in gevaar in de stad, in de woestijn, op zee en te midden van schijngelovigen.

Ik heb gezwoegd en geploeterd, vaak zonder te slapen, hongerig en dorstig, vaak zonder te eten, verkleumd en zonder kleren.

En dan laat ik al het andere nog buiten beschouwing: de druk waaronder ik dagelijks sta vanwege mijn zorg voor de gemeenten.

Als er iemand zwak is, dan ben ik het wel; gaan anderen onder verleidingen gebukt-ik word erdoor verteerd.

Als ik mij dan toch op iets moet laten voorstaan, doe ik het op mijn zwakheid.

En zelfs al zou ik hoog van mezelf willen opgeven, dan nog zou ik geen dwaas zijn, want ik zou de waarheid spreken. Maar ik zie ervan af, want ik wil worden beoordeeld op grond van wat men van mij hoort en ziet,

niet op grond van de uitzonderlijke openbaringen die ik heb gekregen. Om te verhinderen dat ik mezelf zou verheffen, werd mij een doorn in het vlees gestoken: ik word gekweld door een engel van Satan.

Ik heb de Heer driemaal gesmeekt mij van hem te bevrijden, maar hij zei: 'Je hebt niet meer dan mijn genade nodig, want kracht wordt zichtbaar in zwakheid.' Dus laat ik mij veel liever voorstaan op mijn zwakheid, zodat de kracht van Christus in mij zichtbaar wordt.

Zondagslied

Waak op, verlaat ons niet, o Heer

Tekst: Willem Barnard

Melodie: Ik ben een engel van de Heer (LB 469 – Martin Luther)

1 Waak op, verlaat ons niet, o Heer,
waak op en slaap niet langer meer.
Gij zult toch in de hemel niet
vergeten al het aards verdriet?

[Psalm 44 – Introïtus]

2 Ons lichaam juicht niet tot uw lof
ons leven buigt zich in het stof-
daarom, waak op, treed in het licht
en openbaar uw aangezicht!

3 Want Gij alleen, ja Gij zijt goed,
een God die grote dingen doet.
Gij zult toch in de hemel niet
vergeten al het aards verdriet?

4 Wij gaan ten onder als een zaad
dat Gij ter aarde vallen laat,
opdat het stierf en vruchten droeg,
want uw genade is genoeg.

[Lucas 8 - Evangelie]

[2Korinthe 11 – Epistel]

Verkondiging

Deze weken volgen we Luther. Maar al in de eerste zondagen blijkt dat dat haast een contradictie is. Alsof de geschiedenis van de kerk pas bij Luther begon. Luther heeft nooit een nieuwe kerk willen stichten. En Luther volgen dat betekent dus gelijk -> verder terug. Luther volgen betekent: de oude kerk volgen.

Dat valt niet mee. Dat valt niet mee in de Ontmoetingskerk van 2017. Waarom niet? Misschien wel allereerst omdat het goed gaat met ons. Eigenlijk is voor ons de kerkgeschiedenis een beetje opnieuw begonnen op 20 september 2015. Hier zijn we allemaal opnieuw begonnen. In bijna alles hebben we nieuwe vormen ontwikkeld – en dat doen we nog steeds. En dat doet ons zo goed. Niet voor niets wordt over ons geschreven – in Kerkinformatie, in Diaconia, in het wetenschappelijke Jaarboek voor Liturgie.

En zó lazen wij dus vandaag een lange lezing uit de brieven van de apostel Paulus. De langste brieflezing die in het rooster voorkomt (en dan lazen wij nog een samenvatting!). Waarin Paulus eigenlijk een soort autobiografie schetst.

En wat is in die autobiografie het antwoord van Paulus op de nood van de kerk...???

Mijn kracht, beste gemeente van Rome in 600, mijn kracht, beste gemeente van de Ontmoetingskerk in 2017... De kracht van die grote Paulus naar wie jullie nu denken te luisteren... mijn kracht was alleen maar gelegen in mijn zwakheid. De kracht van de kerk is gelegen in haar zwakheid. Alleen gelegen in haar zwakheid. Alleen een kerk die zwak durft te zijn... zal sterk zijn. De kracht van de kerk zit niet in een grote invloedrijke organisatie. De kracht van de kerk... is dat zij leeft van Gods genade. Zijn genade is voor de kerk genoeg...

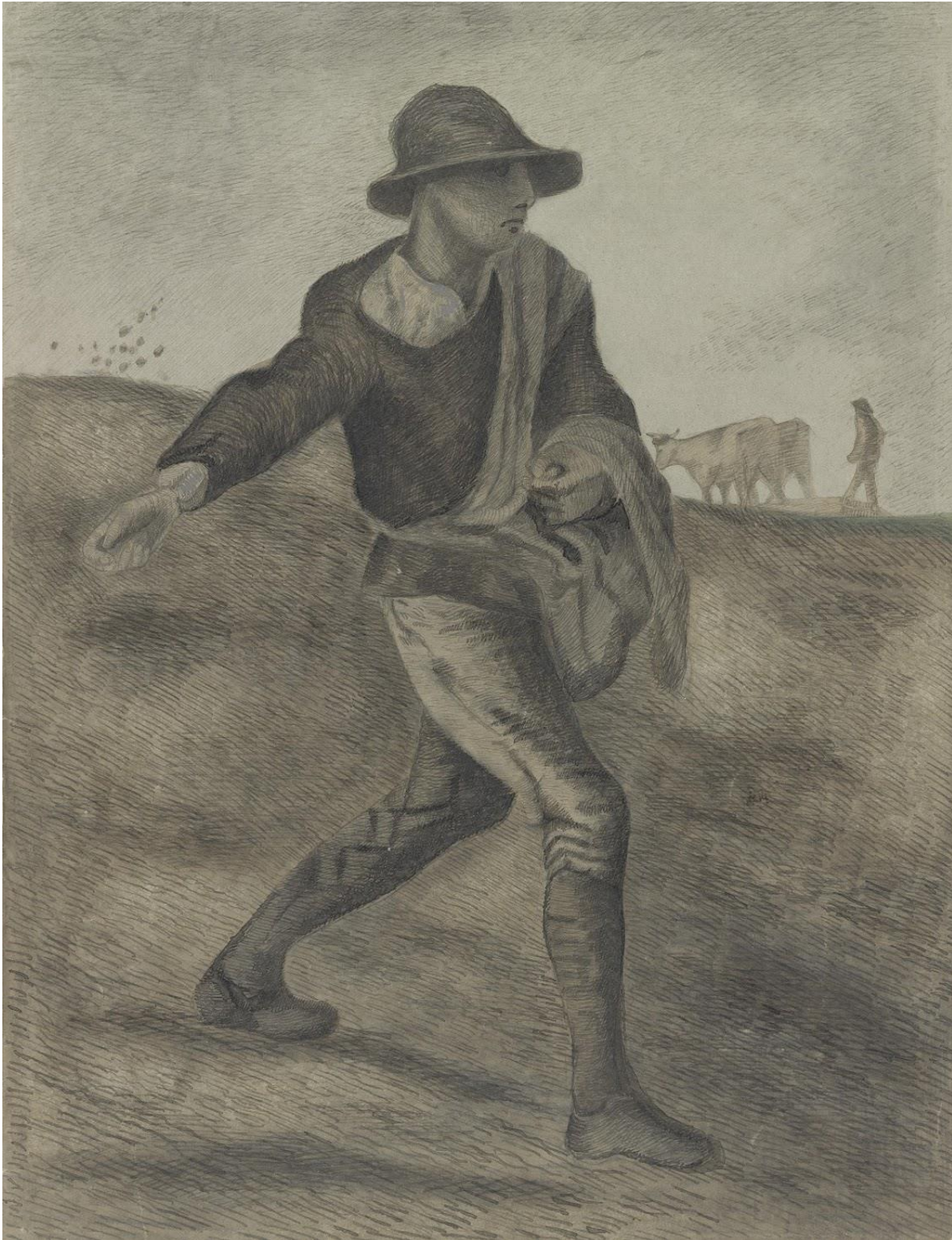
En dát is wat alle, tamelijk dramatische lezingen, ook die dramatische Psalm en het voor deze zondag overgeleverde al even dramatische gebed ons willen zeggen.

En al die lezingen, psalmen en gebeden worden verbonden door het beeld van het zaad dat steeds weer terugkomt. De oude openingspsalm zingt van Israël als zaaisel van God, maar liggend in het stof van de volken. We horen hoe het zaad centraal staat in het scheppingsverhaal... het zaad is de goddelijke bestemming van de aarde. En God zag dat het goed was. Daarnaast klonk uit Jezus' mond de gelijkenis van het zaad. "Het zaad is het woord van God". En dit zaad wordt eindeloos breed over heel de aarde uitgestrooid. Waarmee het, inderdaad, óók in het stof terecht kan komen.

En ineens valt, als je er wat gevoelig voor wordt, je oog – beter: je oor - op die autobiografie van Paulus. Hoe daar aan het begin klonk: Ook ik ben *zaad* van Abraham. Ik, Paulus, wiens kracht gelegen is in zijn zwakheid, weet mezelf: zaad.

De kracht van het zaad is zijn zwakheid. De kracht van het zaad is, dat het sterft. Zoals Paulus in zijn autobiografie meermalen volledig ten onder gaat. De kracht van het zaad is volkomen gelegen in de zwakheid ervan. Het zaad heeft z'n verwerkelijking nooit in eigen hand. En alleen door de dood een... komt het tot leven, draagt et vrucht.

Dát is de les voor de kerk van toen, op zondag sexagesima 600. En voor de kerk van nu, op zondag sexagesima, in de misschien al even bedreigende 21^e eeuw. Het is de les voor de gelovigen van toen. En voor de gelovigen van nu.

God zaait, zo vertellen ons ter bemoediging álle lezingen van zondag Sexagesima. God zaait. En hij zaait breed. Hij ziet wel wat er op komt. Het ligt niet bij voorbaat allemaal al vast. Er móet niets in de schepping van die breed zaaiende God. En er mag, bij die breed zaaiende God, ook best wel eens wat misgaan. De zaaier zaait bovendien ieder jaar weer. En wat vorig jaar pad was, dat kan volgend jaar akker zijn, en andersom. Zo werkt dat bij een creatieve God.

Lieve mensen, volgens de kerkorde van de PKN moet elke gemeente in NL beschikken over een 'beleidsplan'. Zakelijk gezien snap ik dat wel. Maar heel eerlijk gezegd... vanuit theologisch perspectief denk ik dat het haast een doodzonde is. Het woord van God past nooit in een

beleidsplan. Hoogstens is het beleidsplan de steen die barst... omdat het kiemende zaad aan de kleinste kier genoeg heeft om zelfs het meest massieve beleidsplan te doen splijten.

Terug naar de Ontmoetingskerk. En naar die mooie artikeltjes in de tijdschriften.

Wat is de kracht? Is onze kracht dat wat we allemaal dóen. Onze handen uit de mouwen, de pen in de aanslag, alle registers van het orgel open?

Als wij eerlijk naar onszelf kijken... is dan niet onze kracht... de kracht van de vruchtbare 1,5 jaar die we vanaf de opening mee mochten maken... is niet ten diepste onze kracht... dat we het oude lós hebben durven laten. Dat we de verkramping van 'zoveel mogelijk houden wat we hebben' hebben kunnen doorbreken. Dat we, in zekere zin... - en nou moet ik oppassen, want het klinkt zo snel verkeerd, maar op deze zondag van het zaad móet het gezegd – dat we in zekere zin hebben durven sterven... in de hoop op alleen maar genade.

Als dat waar is – en het is waar, zo geloof ik ten diepste – dit lege podium straalt dat uit: hier hebben we geen ander houvast dan alleen genade... Maar als dat waar is, dan wijst dat ook een weg naar de toekomst. Wat hoop ik dat we die ontspannenheid vast kunnen houden.

Het zaad is het woord van God. En God zaait zo breed. Je weet maar nooit wat er op komt. En je moet het ook niet willen weten.

Maar dat is dan gelijk ook een les voor ons leven. En voor ons samenleven.

Ware vrijheid... ware creatieve, scheppende, vrijheid... zoals zichtbaar wordt in die prachtige gelijkenis... zoals Paulus heeft geleefd... die ware vrijheid valt niet te bevechten. Zwaard en boog helpen niet, zoals de Psalm zingt (in een vers dat we helaas net niet hebben gezongen). Spierballengedag, macho-taal... het zal aan het behoud van de vrijheid níets bijdragen.

Sterker nog, als je de vrijheid door geweld wilt handhaven, dan ben je 'm al kwijt – zoals het College van Advocaten ons deze week heel trefzeker liet zien in hun doorlichting van de verkiezingsprogramma's. Voor je het weet offer je je vrijheid op aan het zogenaamd behouden ervan.

Het zaad is het woord van God. En gelezen vanuit de biografie van Paulus beseffen we eens te meer dat het God zelf is die zaait.

Wij zijn niet de zaaier, en dat moeten we niet willen zijn.

Het Zaad is Gods Woord. En God zaait.

En dat is maar goed ook.

Want hij zaait ongekend breed. Zodat er altijd oogst is.

En jouw enige kracht is... dat je daar op durft vertrouwen.

Kerk zijn, mens zijn, vrije mens zijn, dat is: leven van genade... Zijn genade... die genoeg is.

Amen